

Nr 146.

Av herr **Granath** och herr **Eriksson, Carl**, om viss ändring i villkoren för lån ur statens mejerilånefond.

Efter förslag av Kungl. Maj:t beslöt 1930 års riksdag inrättande av en statens mejerilånefond med uppgift att bereda smör- och ostmejerier möjlighet att för vidtagande av ny- eller ombyggnad av mejerilokaler samt tekniska förbättringar med avseende på inredning och utrustning m. m. erhålla lån på vissa fördelaktiga villkor.

Av det för lånefonden anslagna beloppet, 2,000,000 kronor, täcktes 10 procent eller 200,000 kronor av skattemedel, medan återstoden 1,800,000 kronor utgick av lånemedel. Dessutom tillfördes fonden de medel, som tidigare ingått i den s. k. norrländska andelsmejerifonden, eller nära 400,000 kronor. Fondens totala belopp uppgick alltså från början till cirka 2,400,000 kronor.

Såsom kapitalökning till denna fond anvisade 1931 års riksdag 2,000,000 kronor och fondens storlek uppgår alltså för närvarande till 4,400,000 kronor.

I kungörelse den 12 september 1930 (nr 339) äro föreskrifter för utlåningen från denna fond givna. Sålunda är stadgat, att endast ekonomisk förening, som driver andelsmejeri, får låna, att lån ej må beviljas till högre belopp än som motsvarar $\frac{5}{6}$ av den godkända kostnaden samt att räntan löper med 4.5 procent. Lån beviljas av kungl. lantbruksstyrelsen.

Några föreskrifter att hänsyn skall tagas till om de maskiner eller den utrustning, för vilken lån sökes, är av svensk eller utländsk tillverkning har icke givits och på grund härav har hänsyn till om lån beviljats för inköp av svenska eller utländska fabrikat icke tagits. Det inträffar sålunda att lån ur denna fond, som delvis tillkommit av skattemedel, beviljas för inköp av mejerimaskiner och utrustning av utländsk tillverkning, trots att motsvarande maskiner och utrustning, måhända av högre kvalitet, tillverkas inom landet. I nuvarande ekonomiska situation och med hänsyn till rådande arbetslöshet måste detta förhållande anses olämpligt.

I likhet med gällande bestämmelser för upphandling av varor för statens behov, synes det alltså angeläget att vid inköp av mejerimaskiner och utrustning, för vilken inköpskostnaden skall bestridas med lån ur statens mejerilånefond, företräde gives åt svenska varor.

Det förtjänar i detta sammanhang att observeras, att Sveriges mejerimaskinindustri av ålder intagit en synnerligen framstående plats på världsmarknaden. Den kan utan svarighet tillgodose den svenska marknadens behov av maskiner och utrustning, som i mejeritekniskt avseende motsvarar de största anspråk. Mejerimaskintillverkningens uppdelning på flera firmor, innebär i och för sig ett skydd mot att en förhandsställning för svenska maskiner komme att utnyttjas för uppskruvande av prisläget. Såsom en

ytterligare säkerhet att förhandsställningen icke komme att obehörigt utnyttjas, borde en viss mindre del av beviljat lån få användas till inköp av utländska fabrikat, förslagsvis högst 20 procent. Detta skulle även möjliggöra inköp av sådan speciell utrustning, som till äventyrs icke tillverkades i landet.

Då fråga är om lån för vidtagande av tekniska förbättringar, därvid ansökning kan avse inköp av måhända endast en apparat, synes det böra föreskrivas, att anbud å i Sverige tillverkad apparat av motsvarande typ alltid skall bifogas låneansökning och detta anbud antagas, där skillnaden i pris icke överstiger av Kungl. Maj:t i detta avseende meddelade bestämmelser.

Med stöd av vad sålunda anförts, hemställes,

att riksdagen ville hos Kungl. Maj:t anhålla om sådan ändring av villkoren för beviljande av lån ur statens mejerilånefond, att i den av kungl. lantbruksstyrelsen för vart och ett mejerilån godkända kostnaden för maskinutrustning viss av Kungl. Maj:t fastställd procentsats skall avses för inköp av mejerimaskiner och utrustning av svensk tillverkning.

Stockholm den 18 januari 1933.

P. Granath.

Carl Eriksson.